

SLOVENSKI GLASBENI DNEVI

Glasbena društva
19. stoletja

Ob 150. obletnici ustanovitve ljubljanske Glasbene matice o njenem koncertnem delu in mednarodnem kontekstu

Slovenski glasbeni dnevi, ki jih vrsto let pripravlja Festival Ljubljana, bodo v letu 2022 osvetlili slovenska glasbena društva v 19. stoletju. Povod za temo bo 150. obletnica ustanovitve ljubljanske Glasbene matice. Njenemu delovanju bodo posvetili koncertni del, na muzikološkem simpoziju pa bodo razpravljali tudi o njenem mednarodnem kontekstu.

V 36. izvedbi so Slovenski glasbeni dnevi predvideni med 19. in 24. aprilom, simpozij Glasbena društva v dolgem 19. stoletju: med ljubiteljsko in profesionalno kulturo pa med 21. in 23. aprilom.

oKot je pojasnil vodja simpozija Jernej Weis, želijo s prispevki domačih in tujih razpravljavcev osvetliti predvsem delovanje primerljivih glasbenih ustanov doma in v tujini. Predstaviti želijo gostovanja tujih zborov in glasbenikov ter njihovo recepcijo pri nas ter ugotoviti, kakšni in kako pogosti so bili stiki ter v kolikšni meri so vplivali na repertoarno, založniško in širšo kulturno politiko. V ospredje zanimanja so postavili odnos med ljubiteljsko in profesionalno kulturo, ki je odločilno zaznamoval glasbeno-institucionalno delovanje v 19. stoletju. Posvetili pa se bodo tudi pomembnim osebnostim tega obdobja.

Še posebej izdaten je bil v tem pogledu prispevek nekaterih tujih glasbenikov pri nas, o čemer bodo v okviru enega izmed panelov govorili raziskovalci projekta Pritok glasbenikov na Slovensko v dolgem 19. stoletju - njihov vpliv in integracija, piše v vabilu na simpozij.

Razprava bo skušala začrtati tudi posamezne povezave s sočasnim delovanjem pevskih in drugih glasbenih društev v tujini ter orisati nekatera kulturno-politična in pravna izhodišča tedanjega društvenega delovanja.

Glasbena matica Ljubljana je od ustanovitve leta 1872 razvila pomembne vidike glasbenega življenja Slovencev: imela je največjo slovensko glasbeno založbo in koncertno poslovnično, odbor je spodbudil ustanovitev prvega civilnega koncertnega orkestra, in sicer prve Slovenske filharmonije leta 1908, glasbenega konservatorija in Folklornega inštituta.

Matej Hubad, prvi človek Glasbene matice Ljubljana Foto: WIKIPEDIA

V svojih vrstah je združevala ljubiteljske in poklicne glasbenike, med društvene člane pa so že ob ustanovitvi pristopile pomembne osebe slovenskega javnega življenja, ugledni ljubljanski meščani ter kulturniki iz drugih slovenskih krajev, s pomočjo katerih je društvo sooblikovalo tako glasbeno kot širšo kulturno podobo Slovencev. Tudi v koncertnem delu dnevov bodo po Weisovih navedbah poskušali predstaviti del delovanja Matice. Na uvođenem koncertu bodo med drugim zazvene skladbe, ki so bile izvedene na njenem koncertu leta 1896 na Dunaju.

S samospevi bo v obdobje Matice popeljal baritonist Jaka Mihelač, za zaključek pa bo mogoče slišati nekatera redkeje izvajana Gallusova dela v spomin na koncert leta 1892, s katerim so se pod vodstvom Mateja Hubada spomnili 300. obletnice Gallusove smrti in obudili Gallusovo dediščino pri nas. **(sta, kr)**

PLESNI TEATER

Za od šest
mesecev
do šest let

V plesnem teatru Ljubljana bo v četrtek, 6. januarja, na sporedu predstava Krickrac, to sem jaz! avtoric Katje Kähkönen, Mateje Ocepek, Katje Povše in Sanje Tropp Frühwald.

Krickrac, to sem jaz! je vizualna plesno-gledališka predstava za otroke od šestih mesecev do šestih let. Je igriva in poetična vizualna plesno-gledališka predstava za najmlajše. Je študija o tem, kako majhni otroci dojemajo sami sebe na različnih stopnjah svojega razvoja. Z odrasčanjem se vse bolj zavedajo svojega telesa. Bistveno je, da jih podpiramo pri razvoju zdrave telesne samopodobe. Predstava vizualno temelji na risbah, na katerih so otroci risali same sebe v prvih šestih letih svojega življenja. To je zgodba o samospoznavanju: Sem. Zmorem. Oda telesu – za navdih in občudovanje.

Strokovna komisija festivala Zlata paličica v sestavi Nika Arhar, Martina

Peštaj in Milena Mileva Blažič je med drugim o predstavi zapisala: "Krickrac, to sem jaz! se s skladno odrsko celoto plesnega, vizualnega in glasbenega senzibilno približa doživljanju najmlajših in jim omogoči bogato ter večplastno umetniško doživetje. Domišljena likovna podoba je oblikovana kot svojevrstna vizualna instalacija funkcionalnih objektov, ki oživijo v tekočem ritmu gibalne animacije ter jasno zastavljenem dramaturškem loku. Z mehko giba in igrivostjo teles, njihovimi vizualnimi in kinestetičnimi učinki ter nežno razgibano glasbeno atmosfero uprizoritev ulovi tako pozornost najmlajših kot nekoliko starejših gledalcev." **(mh)**

Krickrac, to sem jaz!
Foto: Plesni teater Ljubljana

5. Tone Kregar,
zgodovinar in glasbenik:

"Ideja enotnosti je v osnovi romantična in nima veliko stika z realnostjo. Navidezna enotnost je možna samo v totalitarni ali utopični družbi, resnična enotnost pa je samo na pokopališču."

Glasujte za bob leta na
vecer.com/bobubob

BOB
LETA 21

MOJCA KREFT

Že sto let gledališče
zanesenjakov

Z dramaturginjo in teatrologinjo ter umetniško vodjo Šentjakobskega gledališča Mojco Kreft ob stoletnici te unikatne ustanove

Petra Vidali

Šentjakobsko gledališče je poseben fenomen. Je najstarejše repertoarno ljubiteljsko gledališče v Sloveniji in eno najstarejših v Evropi. Slovenija in Evropa sta se v sto letih vendarle zelo spremenili. Kaj je bilo potrebno, da se je to gledališče lahko obdržalo?

"Ohranilo se je najprej zato, ker so ljudje, ki so vodili to gledališče, čutili nujnost in potrebo, da ga ohranijo. Drugi razlog je repertoar, tretje je zvesto občinstvo. Četrty pomemben faktor pa je, da so ljudje, ki so v različnih službah in zelo različnih poklicih, čutili potrebo po igri. Šentjakobski oder je bil zanje na neki način pribežališče in uresničitev njihovih želja. Na tem odru se briše distinkcija med tem, kaj je poklicno in kaj nepoklicno gledališče.

In poslednje: zagotovo pa je, ko se je rojevalo Šentjakobsko gledališče, da je to bil čas izjemnega slovenskega historičnega trenutka, napolnjenega s posebno energijo hotenja, kako vzpostaviti ravnotežje med kulturo in politiko, ne da bi bili od nje odvisni, in kako udejanjiti slovenski odrski govor z odra, preko igre pa razpirati zrcalne upodobitve tedanje družbe. V sezoni 1920/21 je dopolnjevalo družbeno, kulturno, društveno in izobraževalno omiko Ljubljane, ki je danes mesto kulture in gle-

dališč, vsi slovenski gledališki odri z alternativnimi prizorišči pa so postali presečišča najraznovrstnejših sodobnih scenskih praks, stičišča svetovnih uprizoritvenih tendenc in smernic, ki še tako zahtevnemu gledalcu ponujajo nekaj vrhunskih umetniških dogodkov."

Struktura je profesionalna, ne?

"Struktura je polprofesionalna, bi temu rekla. Direktor, poslovna sekretarka, vodja marketinga, scenski tehnik in organizator kulturnega programa so zaposleni, vse drugo pa je na ljubiteljski bazi."

Režiserji in drugi sodelavci so ponavadi profesionalci, igralci pa ne. Je to, da so igralci ljubitelji, pravilo, ki se ne krši?

"Ne gre za pravilo, ne gre za to, da ne smejo biti profesionalci, lahko bi bili. Sama sem celo povabila k predstavi mladega profesionalnega igralca, ki je svoje prve vloge odigral na deskah šentjakobskega odra, pa se potem ni odločil za sodelovanje. Režiserji pa so v preteklosti bolj ali manj izhajali iz ljubiteljskih vrst, vendar so imeli takrat izvrstno mentorsko vodstvo. Sodelovala so eminentna režiserka imena slovenskega gledališča in tudi teoretični ljubitelji niso bili prepuščeni samim sebi. Bolj ko se bližamo novejšemu času, manj je takšnega izobraževanja. Mislim, da bi morali imeti ljubitelji na voljo dobre mentorje, ki znajo povedati, kaj je bistvo gledališke umetnosti, ki

Šentjakobski oder je bil 12. decembra 2020 star sto let. Zaradi pandemije je častitljivi jubilej zares praznoval z enoletnim zamikom. Foto: Robert BALEN

